

Posudek bakalářské práce

posudek vedoucího práce		oponentský posudek		
Studijní program	Specializace v pedagogice			
Studijní obor	Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání – Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání			
Název práce	Tendenzen in der Entwicklung des Bildungsromans in den vergangenen hundert Jahren am Beispiel der Werke <i>Damian</i> von Hermann Hesse und <i>Vom Ende der Einsamkeit</i> von Benedict Wells			
Autor/ka práce	Violeta Borisova			
Vedoucí práce	Mgr. Eva Markvartová, Ph.D.			
Oponent/ka práce	Prof. PhDr. Milan Tvrdík, CSc.			
Hodnocení práce				
Obsah práce	odpovídá názvu práce	odpovídá s připomínkou	odpovídá s výhradou	neodpovídá názvu práce
Struktura práce	odpovídá zcela tématu	odpovídá s připomínkou	odpovídá s výhradou	neodpovídá požadavkům
Formální úprava	odpovídá požadavkům	odpovídá s připomínkou	odpovídá s výhradou	neodpovídá požadavkům
Citace v práci	odpovídají normě	odpovídají s připomínkou	odpovídají s výhradou	neodpovídají
Přílohy práce	vhodně doplňují téma	netýkají se tématu	jsou nevhodné k tématu	nejsou v práci uvedeny
Seznam literatury	odpovídá tématu	odpovídá s připomínkou	odpovídá s výhradou	neodpovídá
Počet stran práce	odpovídá požadavkům	odpovídá s připomínkou	odpovídá s výhradou	neodpovídá požadavkům
Celkové zpracování tématu	odpovídá požadavkům	odpovídá s připomínkou	odpovídá s výhradou	neodpovídá
Celkové hodnocení			vyhověl/a	nevyhověl/a
Doporučení k obhajobě			doporučuji	nedoporučuji

Připomínky, výhrady, zdůvodnění:

Bakalářské práce se zabývá současnou formou a vývojovými tendencemi v tzv. Bildungsromanu (česky v literární teorii označovaného jako tzv. román formování (Slovník literární teorie, Československý spisovatel, 1977, s. 412) v současné literatuře. Tou se rozumí literatura posledního století v rozpětí od moderny přes modernismus (Hesse) až po postmodernu, případně post(post)modernu (Wells). První kapitola se pokouší o vymezení pojmu Bildungsroman a o pokusy jeho definice v 18. a na počátku 19. století. Autorka ho v českém resumé ne zcela správně označuje jako vývojový román (s. 49), jenomže němčina zná i termín Entwicklungsroman, což je onen vývojový román. Navíc pak německá terminologie v této souvislosti románové poetiky pracuje i s termínem výchovný román (Erziehungsroman). Jak je patrné, dochází zde k jistému prolínání pojmů, které není nápadné ani tak v německém znění práce, jako v českém shrnutí. Z diskuse, kterou autorka BP zmiňuje (s. 13-14), vyplývá, že i současná německá literární teorie znaky a definici tzv. románu formování zpochybňuje, nově promýšlí a rozšiřuje, neboť si je vědoma prostupnosti pojmů výchovného, vývojového i románu formování, a usiluje o jejich důslednější vymezení. Ve vlastním vývojovém románu (Entwicklungsroman) se autoři od 18. století v době osvícenského růstu psychologického zájmu o člověka zabývají životem a růstem individua obecně (tedy po způsobu biografie), tzv. román formování (Bildungsroman) se zaměřuje na vnitřní formování jedince v jeho konfrontaci s okolním světem, kulturním i společenským. Tento typ románu má velkou tradici v německém osvícenství, následné klasice, biedermeieru i realistické měšťanské literatuře 20. století (Wieland – Goethe – Novalis – Keller – Stifter – Thomas Mann – Hesse), a bývá proto považován za specificky německý románový typ, ač k němu lze přiřadit i výrazná románová díla jiných národních literatur (Dickens, Rolland). Starším typem, z něhož oba tyto románové vycházejí je výchovný román (Erziehungsroman) jako základní osvícenský románový typ. Ovšem hranice mezi těmito jednotlivými typy jsou plynulé a leckdy se i uvnitř jednotlivých děl prolínají.

Po tomto vysvětlujícím úvodu, který není zamýšlen jako kritika teoretického nedostatku práce, spíše chce poukázat na komplex celé problematiky, kterou ani dokonalá bakalářská práce není schopna kvůli rozsahovým možnostem zachytit a analyzovat, konstatuji, že předložená bakalářská práce je na vysoké úrovni. Obě románové analýzy (*Analyse des Romans Demian*, s. 22-28, *Analyse des Romans Vom Ende der Einsamkeit*, s. 29-39) postupují podle stanoveného vzorce od výstavby a stylu vyprávění přes krátké převyprávění děje, konstelaci postav k hlavním motivům obou románů a v závěru pak k jejich základnímu tématu. Zde bych doporučil změnit postup analýzy a téma románu pojednat jako první, téma je totiž základním prvkem literárního díla, ne jeho přívěskem. Závěry analýzy jsou přesvědčivé a svědčí o vysoké erudovanosti pisatelky.

Oceňuji srovnávací kapitolu obou románů (s. 40-46), v níž je *Demian* správně jako subjektivní dílo přiřazen k moderně (či k modernismu, toť otázka do diskuse) a *Vom Ende der Einsamkeit* rozšířením prostoru pro vedlejší postavy a paralelní děje postmoderně.

Práce je napsána slušnou němčinou, ovšem stále ještě s gramatickými a syntaktickými chybami (slovesné vazby, členy, slabé a silné skloňování, čárky), které, jak věřím, byly způsobeny nedostatečnou zpětnou kontrolou. Všechny jsem se snažil označit ve svém exempláři. Myslím, že většina z nich by se dala odstranit důkladným několikerým pročtením napsaného textu.

Otázky k obhajobě:

- 1) Pokuste se charakterizovat tzv. popovou literaturu právě ve vztahu k tzv. Bildungsromanu. Lze vůbec najít paralely?
- 2) Dovedete rozlišit literaturu moderny a modernismu?

V Praze dne 29. 08. 2022

Milan Tvrđík